

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Allocutiones Sacræ, Svper Evangelia Dominicarvm totius anni

Jahoda, Johann

Pragæ, [ca. 1659]

Dominica VI. post Pentec: Prandia sicca maximæ hospitalitatis
argumentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51496)

DOMINICA VI. POST PENTECOSTEN.
Prandia sicca maximæ hospitalitatis argumentum.

Manducaverunt. Marc. 8.

Væ res ad conservandam humanâ societatem potissimum facit, est ferè hospitalitas, & amica aliunde adventantes excipiendi ratio. Sicut enim barbariem sapit, hospitem domo excludere; ita publica species humanitatis est, ut peregrinus in hospitio non egeat, ut suscipiatur officiosè, ut pateat. *adventanti janua*, ait officiosus Ambrosius; & ejusdem auditor Augustinus: *ille homo dicitur esse humanus, qui se exhibet esse hominem, & maxime hospitio suscipit hominem.* In primitiva Ecclesia inter Christianos (qui omnis feritatis expertes esse debent) hæc virtus ita viguit, ut Tertullianus, veluti Catholicae fidei & communionis symbolum, dicat *contesserationem hospitalitatis.* Per quam contesserationem intelligit certum aliquod signum, quasi Christianismi tesseram, quod qui exhibebat, à Christianis ubilibet locorum tanquam confrater perbenevolè excipiebatur. Hinc Peregrinus impostor apud Lucianum, quia sat sibi viatici in hospitalitate Christianorum sciebat, Christianum se finxit, atque ita longas peregrinationes citra crumenæ propriæ diminutionem obiit. Et magnus Pachomius non ex alio motivo Christianismum suscepit, quam ex visa (cùm adhuc Ethnicus sub Licinio stipendia me-

reret) Christianorum Thebanorum in commilitones suos hospitalitate. Sed si verum: *qualis Rex talis grex*, quid mirum Christianis tantam hospitalitatis esse curam, cùm eorum caput Christus, à quo cum hominibus agere cœpit, ferè nunquam fuerit sine hospitibus? quorum tanta plerumque confluebat frequentia, ut jam quatuor, jam quinque, sæpe etiam plura millia censerentur. *Conveniebant enim ad eum, undique*, ait S. Marcus. Hospitalitatis præcipua & apud omnes gentes receptissima est lex, hospites ad mensam vocare, prandium aut canam ijs instruere, dapes apponere: nemo enim ferè à se honoratum existimat hospitem, nisi cum eo ut minimum panem & salem comederit. Quamvis hodie per Germaniam major potibus, quam cibis habeatur honos. Insigniter hospitalis censetur, qui insigniter ad pocula urget, qui prægrandibus cyathis advenam recentemque hospitem salutat; frequentior nunc per mensas volat querela: *non habent quod bibant; quàm: non habent quod manducent.* Quid igitur mysterij sit, quòd Evangelistæ nullam in hodierno prodigioso Christi convivio potùs mentionem faciant, sincerè pandam, ubi contra comunem sensum ostendero, prandia sicca maximæ hospitalitatis esse argumentum.

Atque

Ambros.
de offic.

August. de
verb. Apost.

Tertull. l.
de præscri.
c. 20.

Lucian. in
ejus vita.

Marc. 8.
45.

Atque illud primum cum primis mirabile in mentem venit, quod quotiescunque Deos alicubi hospitatos lego, nunquam eos non siccè cernasse inveniam. Diverterant subinde Angeli, (filios Dei Iobus appellat) ad divitem Abrahamum, quos ille quàm lautissimè tractaturus, festinavit in tabernaculum ad Saram, dixitque ei: accelera, tria sata simila commisce, & fac subcinericios panes. Ipse verò ad armentum cucurrit, & tulit inde vitulum tenerimum, & optimum, deditque puero, qui festinavit & coxit illum. Tulit quoque butyrum, & lac, & posuit coram illis. Et ubinam manet haustus? Itane adeo dives Patriarcha non habet in cellario suo vinum, præsertim eum ejus majores primi vineas colere cœperint? Vinum credo illum habuisse, sed quia Noëmum vino inebriatum noverat, parum aut nihil apposuisse, ne tantis hospitibus, ut observavit Ambrosius, aliquam ebrietatis daret occasionem. Rectè, ait, illic deerat materia peccati, ubi erat remissio peccatorum. Patrum suum imitatus & Lot, cum Angelos ad se divertere compulisset, fecit eis convivium, & coxit azyma, & comederunt. Biberint etiam fortasse, sed quàm temperantissime, & quod dicere solemus, pitissando tantum: sublimes enim animæ instar volucrum, pitissant magis quàm bibunt, taceo hauriunt. Eliam Thesbiten è fuga oppidò lassum non lautius refecit Deus, quàm subcinericium panem apponendo, & quidem hordeaceum, ut Clemens Alexandrinus opinatur, & vas aquæ. Cur non vas meri? Revera, inquit Hieronymus, non poterat Deus conditum ei merum mittere: non quidem defectu potentia, ut qui omnia ex nihilo fecit, sed defectu congruentia, neque enim justo viro lautius epulum congruebat. Potuit & Danieli (ejusdem Doctoris verba sunt) de regis ferculis opulentior mensa transferri; sed Abacuc ei messorum prandium portat, arbitror rusticanum, adeoque siccum. In famosissimo illo Assveri convivio, hoc vel maxime laudatur, quod nemo nolentes cogere ad bibendum, sed sicut Rex statuerat, ut sumeret unusquisque quod vellet. Qui mos etiamnum in nonnullis Provinciis, benèque ordinatis aulis viget, ubi potus nulli affunditur, nisi poscenti. Rectissime profectò: urgere enim ad pocula hospitem, potumque superfluum importunè ingerere, est non tam hospitalitatem, quàm hostilitatem exercere. Ioannes Fridericus Matensis refert, suo tempore in quadam celebri civitate Imperij convivium institutum, in quo sequentes leges observandæ erant. 1. Ut omnes biberent immanes scyphos, quin eos mensæ superimponerent; 2. ut omnes haustus unico ductu glutirent; 3. ut ante Solem orientem nemo pedem è convivio efferret. Proh qualis hospitalitas! quam ne quidem porci optarent. Non video sanè, quid accidere possit hostilius: nimio quippe haustu alterum obruere, est directè illius perniciem ac mortem quarere, ut bene annotavit D. Ambrosius, ejusmodi bibones sic ferè increpans: vocatis ad convivium ut amicos, & emittitis ut inimicos. Rogas ad jucunditatem; cogis ad mortem: invitatis

Iob. 1. 6.

Gen. 18. 6.

† Noë post diluvium primus vineam plantavit.

Amb. l. de Elia c. 14.

Gen. 19. 4.

3. Reg. 19.

Clem. l. 3.

pedag. c. 7.

Hier. ep. 22

ad Eustoch.

Esth. 1. 8.

Matens, c. 11. lib. de ritu bib. ad sanct.

Ambros. de Elia & jer. jun. c. 14.

vitas

vitae ad prandium; efferre vis ad sepulchrum: vina pretendis, venena suffundis: omne enim quod nocet venenum est; tollit sensus, viscera exurit, somnum infestat, caput vexat; quin etiam major vis vini quam veneni est; denique vino venenum excluditur, non vinum veneno. Et

Deut. 31. 33.

mox expendens illud Moysis: fel draconum vinum eorum, & venenum aspidum insanabile, docet rectè vinum vocari venenum insanabile; quia multi, inquit, reliquorum serpentium veneno curantur, nemo ebrietate. Ambrosio consentit Hieronymus, dum Eustochium suam ita monet: hoc primum moneo, & obtestor, ut sponsa Christi vinum fugiat, pro veneno. Et alibi: vinum sponsis Christi tanquam venenum suspectum sit. Consentit Petrus Chrysologus dicens: ebrietas & vinum Demon blandus, venenum dulce. Agnovit & Cyrus, qui etiamnum puer, cum per jocum in quodam Astyagis convivio pincernae officio fungeretur, vinum pro more gustare noluit, quod venenum illi inesse diceret. Causam rogatus ab Astyage, respondit: cum tu Rex die tuo natali amicos exciperes, planissimè comperi, venena Sacam pincernam vobis infudisse. Primum enim quæ nos pueros facere prohibetis, ipsi committebatis, omnes nimirum clamabatis, cum volmet mutuo planè non intelligeretis; quin & ridiculè admodum canebatis, ac quamvis canentem non audiretis, sacramento tamen confirmabatis, optimè hominem canere. Præterea cum quisque robur suum prædicaret, ut primum tamen saltaturi assurgebatis, tantum aberat, ut saltare possietis ad

numerum, ut etiam erigi nequiretis.

Neque vel tu omnino Regem esse te memineras, vel illi, quod imperium tibi in ipsos esset. Sapienter proinde

Plin. lib.

Antrocydes Philosophus Alexandro Macedoni scripsit: vinum potaturus

14. c. 5.

Rex memento te bibere sanguinem terræ: sicut cicuta homini venenum est; sic cicutæ vinum. Cicuta hausta

sensus hominis sensim sopit, & tandem extingvit; proinde si quis ad eam bibendam alterum urgeret, num ille amicus, & non potius pessimus hostis

putaretur? Si ebrios aspiciamus, quid aliud cum Cyro colligere poterimus, quam cicutam & venenum eos bibisse?

Nam (ut iterum præclarè hypotyposi

Ambr. de

Ambrosius) incerti illis visus, instabilis

Elia c. 16.

gressus; umbras sæpe transiliunt sicut foveas. Nutat his cum facie terra, subito

erigi & inclinari videtur, & quasi vertatur, timentes in faciem ruunt, & solum

manibus apprehendunt, aut concurrentibus sibi videntur includi. Murmur in

auribus tanquam maris fluctuantis fragor, & resonantia fluctu litora. Canes si

viderint, leones arbitrantur & fugiunt. Alij risu solvuntur incondito, alij inconsolabili dolore deplorant, alij cernunt irrationabiles pavores. Vigilantes somniant,

dormientes litigant. Vita his somnium est, somnus his mors est: excitari nullis

vocibus possunt, quantolibet stimulando impulsu petas. Unde bene Ieremias hujusmodi hominem tanquam superfluum

creaturam, adeoque velut mortuum, descendendum putat. Nec aliter Chryso-

stomus ebrium appellat, quam mortuum animatum. Et verò nonne per sæpe

ebrios, ceu mortuos è domo convivij

Chryso-
stom. 57. ad
popul.

efferi

E e

efferi

offerri videmus? Zenonem Imperatorem narrat Cedrenus, cum se pro more multo mero ingurgitasset, quadam nocte velut mortuum jacuisse. Quod Ariadna ejus uxor animadvertens, iussit eum sepulchro inferri ingenti lapide superposito. Simili (licet non tam crudeli) officio usam mulierem Belgicam scribit, ut solet facetè, Angelinus Gazæus, quæ suum maritum somno, vinoque profundèmersum, linteo veluti cadaver manibus pedibusque ligatis involvit, feræ lampades, omnemque funebrem apparatus, convocatis etiã ad spectaculum vicinis, circum disposuit, fictis interim lacrymis, & scæmineo ululatu totam domum personans:

*Heu mi marite! mi marite! vitales
Nec opinus auras morte tam cita lin-
quis?*

Dum ille tandem à crapula (& ut vera putabat ab Inferis) redivivus,
votum.

*Ter & ter altum vovit omne per vi-
tam.*

Instar mephitis execrariet vinum.

Ita certè sicut terra mortuis, sic vinum ebrijs sepulchrum est; hinc illud Poëta:

Virg. 2.
Æneid.

*Invadunt urbem somno, vinoque se-
pultam.*

Clim. gra-
du 26.

Et illud: mero aliquem sepelire, pro eo quod est inebriare. Climacus verò; qui undique, ait, corrupto vino foetet, cogita infelicem animam in tali corpore tanquam in sepulchro defossam. Quidam capitis reus, dum ei optio daretur mortis genus quod vellet eligeret, in cado

vinum Malvaticum submergi petijt, svavissimè sic se sepeliendum existimans. Sic hodierni bibones svavissimè se putant sepultos, cum interim à vino ad flammâs æternas, & inextingvibiles rogos sæpe transeant. Quot enim hæctenus in ebrietate cæsi! quot ex equo, è scalis prolapsi! quot apoplexiâ percussi! quot nimiam humorum abundantiam oppressi & suffocati! qui omnes rectâ, ut dicimus, viâ ad Orcum concessere, quia pœnitentiæ in eis nullus omnino sensus fuit, sed nec esse potuit. Qui à morte in alijs deprehenduntur vitijs, ait celebris Ecclesiastes, * modò vel brevissimum gemitus sanctioris spatium obtineant, de admissis culpis dolere queunt, & cœlum brevi luctu diripere, quod ebrijs nequeunt, qui nec tempore nec ratione uti possunt. Ebrium sic finire, est æternum interire. O igitur pessimum latronem ebrietatem, qui simul & animam & corpus jugulat! Et corpus quidem tametsi iterum iterumque à crapula refurgit, semper tamen refurgit debilius. Videmus enim eos qui pridie ebrijs fuerant, postera die quasi larvas mortuales incedere, nam, ut loquitur Chrysostomus, perinde ut mortui multis velaminibus & institis ligantur, &, quod ait Plinius, pallor illis & gena pendula, oculorum ulcera, tremula manus, labantesque pedes & furiales somni, ex ore halitus foetidi, ac ferè omnium oblivio, mors memoria, prudentiæ, & mentis. † Hinc pbrænesis periculosa, hinc calculi gravis pœna, hinc exitialis cruditas, hinc vomitus frequens semesas epulas cum internorum viscerum cruore fundentium. Quod si sapius
eve-

* Drexel.
in Joseph.
c. 14. §. 4.

Chrysostom.
29. in Mat.
Plin. l. 14.
c. 22.

Ambr. sup.

eveniat, tandem necesse est omnem nativum ignem extingvi, qui per tot suffusiones sensum minuitur, & deficit. Memorat Paulus Diaconus quatuor senes inter se certasse (ut olim mos erat) bibendo annos suos, hoc est tot pocula, quot quis annos numerabat. unus bibit 58, alius 63, tertius 87, quartus 92. Bibunt defacto ebriosi annos suos, eosque in vino quodammodo ebibunt, dum sibi vitam (quam per sobrietatem longum protendere poterant) voluntariè decurtant, ac detruncant. Quid Alexandrum Magnum tot victorijs celebrem, tot triumphis illustrem, tot provinciarum imò Orbis totius Dominum tam maturè sustulit? Ebrietas. "Quem tot itinera, tot prælia, tot hyemes per quas victa temporum locorumque difficultate transierat, tot flumina ex ignoto cadentia, tot maria tutum ac salvum dimiserunt, intemperantia bibendi, & ille Herculeaneus ac fatalis scyphus condidit, ait supra citatus Prædicator. Quid Holoferni Assyrio mortem acceleravit? ebrietas. *Holofernes jacebat in lecto nimia ebrietate sopitus.* Quid Balthastarem cum optimatibus suis perdidit? Hæc eadem pessima ebrietas. *Vnusquisque enim secundum suam bibebat arietem.*

Verissimè Sapiens: *qui temperans est adyciet vitam.* Notum fortè multis hominis plusquam centenarij exemplum, qui à nonnullo ex Purpuratis rogatus, quo medio vitam ad tot annos produxisset, respondit inter alia: nunquam ebrius fui. Et apud Lotichium Thomas quidam Parrus in Anglia ex pago Alberburio in Salopiæ comitatu oriundus

ad annos centum quinquaginta duos vitam admirabili sanitate & viribus corporis produxisse memoratur. Anno quarto supra centesimum adhuc procreationi liberorum suffecit, transivitque vigesimo supra centesimum ad secundum matrimonium. Vnde tanti senij beneficium? Simplici victu, ait historicus, & lacticinijs potissimum, sine ulla medicorum opera utebatur. Vino ac cerevisia etiam crassiore, ac lupulo infecta semper abstinuit. "Adeo natura vili & parabili sumptu in longum producit, neque alibi facilius, quam in hospitio sobrietatis seram & validam senectutem reperias. O si in nostra Bohemia plures idem dicere possent, non tot credo juvenum funera efferri videremus, plures quàm modò canitie venerandos spectaremus! Et verò quid sit, quòd in pagis & montibus plerumque frequentiores senes, quàm in urbibus reperias? In promptu causa est: *vinum non habent*, aquam, vel ut Plautinianè loquar, *poscam potitant*, de qua hoc aliquando Ingolstadiensis Academia in publicis thesibus tulit judicium: *aque potus optimus, saluberrimus.* Et hinc ego etiam existimo in hodierno Evangelico convivio alium potum non fuisse. Sed si quis aquam vino multum hodie præferre vellet, metuendum ne à populo in flumen præcipitaretur. Si enim Lycurgus Rex Thracum à suis in mare dejectus est, quòd primus aquam mero miscuerit: quanto magis qui usum vini penitus tollere vellet. Tantum est illius pretium, tantus amor! Interim tamen, an minor sit hostilitas alteri aquis, an vino mergere, vos ipsi judicate.

Drexel. ,,
in Aloë. ,,

,,
,,
,,
,,
,,
,,
,,

Judith. 13.

4.

Lotich. part. 2. lib.

25.

Plaut. in Milite.

Drexel.

sup.